

Projekt regional arbetsfördelning

Delprojekt 10 Kompetensförsörjning inom Medicinsk teknik

Sammanfattning

De medicintekniska avdelningarna i Halland, Blekinge, Skåne och Kronoberg (genom MTCsyd-gruppen) ser ett behov av att utbilda den medicintekniska personalen regional/lokalt för att minimera tidsåtgången samt kostnaderna för utbildning. I detta projekt har utbildning som den medicintekniska personalen har behov av (utöver utrustningsspecifik utbildning) identifierats. Dialog har förts om hur dessa utbildningar kan genomföras på bästa vis.

Förslaget från denna projektgrupp är att bilda arbetsgrupp för att se över möjligheterna att skapa gemensam utbildning i bemötande (vårdpersonal men även till viss del patient) samt ett gemensamt utbildningskoncept för förbättringsarbete. Genom det senare skulle det skapas en naturlig yta för att ta lärdom av varandra samt utbyta arbeten mellan verksamheterna.

Bakgrund

De medicintekniska avdelningarna i Halland, Blekinge, Skåne och Kronoberg (genom MTCsyd-gruppen) har tidigare anordnat en del utbildningar regionalt för den medicintekniska personalen. Det har då varit möjligt att erbjuda fler medarbetare att delta i utbildningarna pga lägre kursavgifter samt lägre kostnader för resor och logi. De senaste åren har gemensamma utbildningar diskuterats inom MTCsyd-gruppen, men det har ej funnits resurser och utrymme att genomföra dessa.

Det som skulle åstadkommas med detta delprojekt är att utreda om det finns möjligheter att skapa en struktur och organisation för att kunna få igång ett samarbete mellan verksamheterna i den södra regionen där medarbetarna inom medicinsk teknik kan kompetensutvecklas genom gemensamma utbildningar. En del i detta kan även vara att hitta former för större utbyte mellan de medicintekniska verksamheternas medarbetare då även det är en form av kompetensutveckling.

Samarbete inom medicinsk teknik generellt

Landstingen och regionerna i Sverige samverkar i frågor om medicinsk teknik på flertalet sätt redan idag, exempelvis drivs många frågor inom det medicintekniska området på nationell nivå genom föreningen LfMT (Ledningsnätverk för Medicinsk Teknik).

Inom LfMT finns ett flertal nätverk/arbetsgrupper som arbetar med gemensamma frågor inom bla medicintekniska säkerhetsfrågor, MT-IT området (medicinska informationssystem), utveckling och användning av produktionssystem (inventariesystemet Medusa) och e-learning i medicinteknisk säkerhet för vårdpersonalen. LfMT driver även Reidar som är en nationell avvikelседatabas för rapportering av avvikelser inom medicinsk teknik samt MTPReg som är en nationell kodifiering av medicintekniska utrustningar. För mer information om dessa arbeten se www.lfmt.se

Nationellt finns även föreningen MTF (Svensk förening för Medicinsk Teknik och Fysik) som bland annat håller i certifiering av medicintekniska ingenjörer och anordnar MT-dagarna och en del utbildningar.

Inom Södra sjukvårdsregionen samarbetar de medicintekniska avdelningarna genom MTCsyd-gruppen. Sammankallande för gruppen sitter även med i styrelsen för LfMT. MTCsyd-gruppen träffas ca tre gånger per år för utbyte och samarbeten mellan de södra verksamheterna. Det har även bildats en regional grupp för Medusa för att tillsammans kunna arbeta med utvecklingen av produktionssystemet.

De medicintekniska verksamheterna har en lång och fruktbar tradition av att samarbeta (finns tex exempel från 80-talet). Planerna är att fortsätta dessa samarbeten och fortsätta utveckla den medicintekniska verksamheten gemensamt. Exempelvis fattades på LfMTs senaste årsmöte ett beslut att starta ytterligare ett undernätverk som ska vara inriktat på kvalitetsarbete. Det pågår även ett arbete med att försöka hitta en gemensam hållning till mobiltelefoni och trådlösa enheter i sjukhusmiljö. Dessa arbeten görs företrädesvis på nationell nivå.

Gruppmedlemmar och tidplan

Ordförande:

Ulrika Sandberg, verksamhetschef MFT, Region Kronoberg

Deltagare i projektgruppen:

Roger Johansson, MTC, Landstinget Blekinge

Sven-Olof Nyman, verksamhetschef MT Halland, Region Halland

Lars Heurlin, utbildningsledare Utvecklingsenheten, Region Kronoberg

Elisabet Titze, Enheten för strategisk kvalitetsutveckling, Region Skåne

Sebastian Strunk-Möller, samordnare FoUU, MT Skåne, Region Skåne

Tidplan

Delprojektet rapporteras till projektgruppen senast 30 september 2017.

Uppdraget till gruppen

Gruppen ska ta fram förslag på organisation för att samordna det regionala utbildningsbehovet för medicinteknisk personal och ta fram förslag på rutin för det arbetet. De förändringar av den regionala arbetsfördelningen som föreslås skall stärka kompetensförsörjningen och kompetensutvecklingen inom de medicintekniska verksamheterna för att på så vis bidra till ökad patientsäkerhet.

Nuläge/Hur görs det idag?

- Kartläggning av utbildningsbehov
- Kompetensförsörjning- och resurssituationen idag och framåt
- Eventuella problemområden/utvecklingsområden

Förslag på hur öka samarbetet/arbetsfördelningen

- Konklusion
- Utformning av samarbetet/arbetsfördelningen
- Konsekvenser
- Implementeringsplan

Rapportering av nuläget

De medicintekniska verksamheterna är mitt i ett generationsskifte. Det innebär att flertalet gamla trotjänare har eller kommer att gå i pension de närmsta åren. Det i kombination med att rörligheten på arbetsmarknaden ökat generellt gör att de medicintekniska verksamheterna ser ett stort och fortlöpande behov av att utbilda den medicintekniska personalen. Teknikutveckling och nya typer av frågeställningar för personalen spär ytterligare på detta behov.

Möjligheten att anställa erfarna medicintekniska ingenjörer varierar mellan enheterna, men generellt så är det relativt svårt. Ofta anställs en nyutexaminerad person eller en med erfarenhet från andra branscher. Dessa behöver utbildas i det medicintekniska regelverket mm. Då detta är något som kräver resurser i form av tid och pengar är det inte helt lätt att kunna utbilda i den omfattning som egentligen skulle behövas.

För att få utföra service och underhåll på den medicintekniska utrustningen som används inom vården kräver leverantörerna att den medicintekniska personalen utbildas hos/av dem. Det innebär att personalen utbildas fortlöpande av leverantörerna på utrustningsnivå. Kostnaderna för dessa utbildningar varierar mycket. Allt från ingen kursavgift till flera 100 tkr (röntgen/accelerator). Dessa utbildningar tas inte upp mer i detta projekt då de är och måste vara leverantörsbundna.

De medicintekniska cheferna ser ett stort behov av att grundutbilda och vidareutveckla personalen så att verksamheterna kan vara landstingens/regionernas experter inom det medicintekniska området. Som en del i projektet har det identifierats ett antal kurser/områden som utbildning krävs inom som i princip all medicinteknisk personal behöver ha. Se sammanställning i tabell 1.

I tabellen har de kurser som projektgruppen vet finns idag identifierats. Det finns troligen kurser inom andra områden med, tex handledarutbildning och kundbemötande, men ingen kurs som de medicintekniska verksamheterna har någon större erfarenhet av. Det finns även en del kurser som någon region/landsting har i sitt generella utbildningspaket för Hälso- och sjukvård.

Resonemang fördes i projektgruppen om hur långt personalen kan åka för att gå en kurs och att det fortfarande ska anses vara så nära att det lönar sig att inte skicka personalen till en befintlig kurs i tex Stockholm. Det konstaterades att behovet och viljan att resa är olika inom de olika landstingen/regionerna. För Region Skåne och Region Halland, som är relativt stora enheter, ser de hellre en kurs lokalt på sjukhuset då de slipper resor helt samt finns tillgänglig för vården i akuta situationer. Landstinget Blekinge och Region Kronoberg har inte tillräckligt med personal för att fylla en kurs själva på sitt egna sjukhus. Det gör att de är mer benägna att resa inom södra regionen för att utbilda sin personal.

De stora skillnaderna på storlek i de medicintekniska verksamheterna gör att det är svårt att enas om ett arbetssätt och en strategi som blir exakt lika för alla. En tanke är att vissa kurser som sker lokalt i Region Skåne och Region Halland skulle kunna genomföras i samarbete mellan Landstinget Blekinge och Region Kronoberg. Hänsyn ska även tas till den tekniska utvecklingen och möjligheterna att utbilda via Skype eller motsvarande.

Resonemang fördes även om vilken inriktning som arbetet utifrån detta delprojekt bör ha. Ska en fullgod utbildningsarrangör inom Södra regionvården skapas krävs resurser i form av studierektor, utbildningsledare mm. Det har tidigare funnits ett forum för gemensam utbildning inom södra regionen, vilket kallades SLUG.

Även om all genomförande av utbildning regionalt kräver resurser är det stor skillnad i om inriktningen i arbetet ska vara att ta hit befintliga kurser för att minska resor och behov av övernattningar eller om det ska vara att skapa utbildningar i områden som inte finns idag. Oavsett vilken väg som väljs kommer det att krävas resurser som projektgruppen bedömer inte finns idag.

Tabell 1 Sammanställning över kurser för medicinteknisk personal

Utbildning	Kurs finns att köpa in (X)	Kommentarer
Mjuka frågor		
Förbättringskunskap		Finns kurs inom Region Skåne och Kronoberg.
Projektledarutbildning	X	
Handledarutbildning		
Kundbemötande - att bemöta vårdpersonal		
Presentations teknik/utbildning av vårdpersonal		
UGL-kurs /variant	X	Ökad självkännedom/del i rehab
Patientinvolvering		
Bemötande av patient		
Medicin för tekniker (fysiologi/anatomi)	X	Finns på bla Linnéuniversitetet
Regelverk		
Elsäk-FS (grundläggande elsäkerhet)	X	Kurs anordnas just nu i Halland
IEC 601 tillämpad		Praktisk tillämpning med många exempel
MDR	X	
Upphandling (kravspec + utvärdering)		Finns hos MTF
14971 riskbedömning	X	
Egentillverkning		
Medicinska informationssystem	X	Halland har arrangerat kurs tidigare
MT-säkerhet	X	Finns på Linköpings högskola
Säkerhetssamordning		Kan hanteras i LFMTs MT-säkerhetsnätverk.
Avvklseutredning		
Risk- och händelseanalys	X	Finns kurs inom Region Skåne och Kronoberg.
Standardisering	X	Björn Löfqvist har arrangerat kurs
ISO 13485	X	
Datasäkerhet/informationssäkerhet MTP (PDL/GDPR)		
Teknik/tillämpning		
Medicinska gaser		Med fördel lokal kurs
Centralgasanläggningar	X	
E-hälsa		
Medicinska appar		
Digitalisering MTP		
Grundläggande anestesi	ev	
Grundläggande röntgen	X	
Grundläggande ultraljud		
Strålningsfysik/säkerhet	X	Med fördel lokal kurs av sjukhusfysiker
Nätverk/IT		Med fördel lokal kurs av IT
Bildteknik	ev	
Artificiell intelligens/deep learning		
Grundläggande ellära	ev	

Förslag

Projektgruppen ser att det skulle tillföra de medicintekniska verksamheterna mest att skapa någon kurs inom något av de områden som det saknas kurser inom idag.

Kurser inom regelverket kräver oftast en extern föreläsare. Där ser projektgruppen att det är befintliga kurser som gäller inklusive resor. Alternativet kan vara att anordna kursen lokalt på respektive sjukhus. Där kan Landstinget Blekinge och Region Kronoberg utveckla sitt samarbete för att genomföra kurser ihop. En fördel är om enheterna informerar varandra om kurserna och bjuder in de andra verksamheterna att delta i de fall det finns utrymme för det.

Kurser i Risk- och händelseanalys finns idag åtminstone inom Region Skåne och Region Kronoberg. Om behov finns skulle det eventuellt gå att anordna en sådan kurs regionalt för medicinteknisk personal. Det kan vara en sak att arbeta vidare på genom djupare behovsanalys samt utvecklat samarbete med dem som genomför utbildningarna idag.

Kurser inom tex Egentillverkning och Medicinska informationssystem skulle kunna anordnas av den egna medicintekniska personalen. Detta skulle kunna ske i samarbete mellan verksamheterna och på så vis fås ytterligare utbyte av varandra.

Under dialogerna i detta delprojekt syns det att de medicintekniska avdelningarna inte alltid har koll på det kursutbud som finns centralt inom sin region/landsting. Där ses en förbättringspotential på det lokala planet. Det är även önskvärt att de medicintekniska avdelningarna skulle kunna få stöd och hjälp av utbildningsenheterna med att boka och arrangera utbildningar. Exempelvis kan den medicintekniska verksamheten veta om en viss kurs och/eller föreläsare som skulle vara intressant och att utbildningsenheten efter tipset hjälper till med det praktiska (boka lokal, bjuda in osv).

De två förslagen som projektgruppen ser som mest spännande att arbeta vidare kring är följande:

Utbildning inom kundbemötande:

Medicinteknisk personal möter ofta vårdpersonal, patienter och andra personer i olika situationer. Personalen har idag ingen utbildning i detta område, vilket gör att projektgruppen sett att det skulle vara en lucka att fylla. Det finns troligen utbildningar som försäljare/leverantörer använder för sin personal. Det finns även utbildning inom sjukvårdsutbildningarna som kanske skulle vara av intresse. Projektgruppen föreslår att en arbetsgrupp bildas för att se om ett koncept för denna utbildning kan tas fram gemensamt.

Förbättringskunskap/ledarutveckling:

Ett koncept som växte fram under arbetet med detta delprojekt var om det skulle finnas möjlighet att gemensamt skapa en regional utbildning i förbättringskunskap för medicinteknisk personal. Det skulle inte vara en kurs som all medicinteknisk personal ska gå utan den ska ses som en del i den medicintekniska verksamhetens försörjning av framtida ledare (processledare/chefer osv). Idéen i detta är att med kurs som finns inom Region Skåne alternativt Region Kronoberg inom förbättringskunskap i botten skapa ett utbildningskoncept där man utöver att få förbättringsverktygen även får ett regionalt utbyte av arbetssätt och aktuella frågeställningar inom den medicintekniska verksamheten.

Tanken är att skapa en kundanpassad kurs som sträcker sig över ett halvår eller ett år. I kursen skulle deltagarna ha ett förbättringsarbete från sin verksamhet med sig som man arbetar med under kursens gång. Förslagsvis skulle det vara 4-5 träffar i kursen där varje träff är 2 dagar. I detta koncept går det att förutom förbättringskunskap och förbättringsverktyg ta med lite fler områden som tex presentationsteknik, bemötande, projektledning och handledning.

En stor vinst med detta som projektgruppen ser är att det skulle ge stora möjligheter till utbyte och att lära av varandra. Det blir dessutom extra spännande då det endast är medicinteknisk verksamhet som kursen riktar sig, vilket gör att förbättringsarbeten kan sprida sig mellan verksamheterna. På så vis skulle man kunna få betydligt större utväxling på genomförda arbeten. Görs ett gott arbete på en enhet kan andra ta efter och även hjälpa till att vidareutveckla det. Detta koncept finns inte idag, men projektgruppen ser att det skulle ge verksamheterna mycket att införa det.

Förslag är att i en arbetsgrupp arbeta vidare i kontakterna med Region Skåne och Region Kronoberg som har förbättringskurser med liknande upplägg idag och se om det finns en möjlighet att ta fram en skräddarsydd utbildning för medicinteknisk verksamhet.